

աների ճրագներն եւ մարում, որովհետեւ տառն չունիս, զու թաշնայ տերեւներն եւ փողոտում եւ պոկում ու ճուռն ցան ու ցիր, որովհետեւ զու չար եւ եւ իսնդոտ. — Գնա, հեռացիր ինձանից...»

Իր բիրտ ուժէն առաջ՝ դեռ փորձեր կ'ընէ քամին, աշխատելով յիշեցնել իր անսանձ իշխանութիւնը, մերթ իր քաղցր օրօրը ծաղիկներուն, ասոնց թերթերու ահագարար փայփայումը, ու մերթ իր տուած զօրութիւնը ահեկնալաց արծիւ-ներիդ թեւերուն եւն, ինչ որ կ'ընար՝ բացի Արմաւենիի զայրոյթը մեղմելէ՝ համա-կրանք ալ ազդել: Անխախտելի է սակայն Արմաւենիի միտքը:

«Ես քո տէրն եմ, իմացիր հիմա... — Մոնլաց քա-մին, զաւարունք քամին, զայրացաւ քամին, Նեղոսի ան-չարժ ջրերը դուրս թափեցին փոքրից, շառաչեցին ծա-ռերն ու ծառատունկները բոլոր... զոգաց զոգոգոյաց ար-մաւենին, իսկ քամին զրկեց նրան ձգոր բազուկներով, պոկեց արմատը... և տարաւ հեռով, հեռով. զէպի անա-պատները այրեց, զէպի ծովերը լազուր, զէպի լեռնա-զազանքները միւնափառ...»

Առեւանգում: Այսպէս ուրեմն, պ. իսա-հակեան նոյն անտրամաբան և անիրաւ ոյժը կը տեսնէ միշտ՝ թէ բնութեան և թէ կեանքին մէջ:

Հ. Ղ. ԲԻԻՎԵՆԸ

ՄԱՆՈՒԿ

և անոնց շահատակոյթիւնները

(Գահերէ — ապ. Արարատ. Ս. Դարբինեան 1907).

Անս օգտակար հրատարակութիւն մը՝ զոր Գա-հերէի լսարան — ընթերցատունը ի լոյս հանած է:

Դա բանիմաց Տօթթ. Ն. Տաղաւարեանի մէկ բանախօսութիւնն է՝ յիշեալ հաստատութեան մէջ:

Թէեւ 24 էջերէ միայն բաղկացած՝ սակայն պէտք է խոստովանիլ որ խնամքով պատրաս-տուած այդ գործը կարեւոր երկի մը արժէքն ունի: Եւ յիրաւի համալսարանական ընթացք կատարողի համար հեշտալի քաղաածք մի է դալ Մանրէաբանութեան:

Հեղինակը ամէն ճիշդ թափած է ինքզինքը հասկանալի ընելով՝ իւր ունկնդիր ժողովրդեան. կ'ըմբռնեմ թէ որքան դժուարութեանց հանդի-պած է և բառագիրքերու դիմած պատուարժան Տօթթորը, այդ նոր ուսումնական քաները հայացրին, յու նստարւ. Գովեստ և յարգանք գրագէտ բժշ-կապետին:

Հ. Ն. Տ.

ԳԵՂԵՑԻԿԸ ԼԵՋՈՒՒՆ ՄԷՋ

(ԵԱՐՈՒՆԱԿ. ՏԵՍ ԲԱՋՄ. ԷՋ 4.)

Է.

Միտքործան զարոցիմ քմնաղատ մը. — Հելլենա-րան զարոցի անդամները. — Խորհմանքի ուս-ման միջնակարգը, — Ուսումնական ի մէջ մկա-րագիր ունէին Բիւզանդիոն և Աղբսամպրիա. — Ի մէջ հարկի տակ շնարուեցաւ շնչեմբա-մութիւնը, — Ի մէջ է հելլենաբանութիւնը. — Արտայայտութիւնը հելլենաբան գրութեան մը, — Ուրիշ ց կու գամ իր աստիճանաւորումնը, — Նոյնը և իր հելլենաբանութիւնը. — Լեզուի եղբնաւորումներ Խորհմանքի գործն-րուն մէջ. — Դասիթ Անյաղթի չափազանցու-թիւնը. — Իմէ որ տգէղ կայ հելլենաբանու-թեան մէջ. — Իմէ որ ազմի կայ հելլենա-րաններու լեզուի մէջ:

Հիւներուն մէջ միայն մէկ հոգի գիտեմ որ համարձակած ըլլայ ըննադատել Մե-րութեան զարոցի լեզուն: Եւ ըննադատել իր ազնիւ իմաստովը կը նշանակէ թէ մէ-կը արուեստի կամ կեանքի ու և է գործի մը վրայ կրցած է թերութիւն մը գտնել՝ որուն ինք աւելի ճիշդ, աւելի աւարտուն գաղափարական մը պէտք է ունենայ մըտ-քին մէջ: Եւ ճիշդ Խորհմանքի Եղբիկի լե-զուն իր շատ մասերուն մէջ թերի կը գտնէ, եւ կը պարծի թէ ինք նոր արուեստ մ'ունի՝ իր նոր արուեստն է հելլենա-րանութիւնը՝ որ հայերէնի նոր ձեւ ու ձուլարաններ տուած է: Ինքն է որ հել-լենաբանութիւնը մտածած է, ծրագրած ու զարգացուցած: Ինք զարոց կը կազմէ, ու-րուն փայլուն անդամները կ'ըլլան Եղբիք և Դասիթ Անյաղթ: Այս երեքը նոյն կամ նման կեանք մ'ունեցեր են: Հիւլենաբա-նութիւնը հայերէնի մէջ իրենց ուսման մի-ջնակարի մէկ երեւոյթն է: Բացատրենք այս երեւոյթը Խորհմանքի հոգեբանութեան մէջ:

Խորհմանքի իր ուսումը Եղբիպոսի Ա-ղբքանդրիա քաղաքին մէջ ըրած է: Ա-

1. Միտքործան զարոցի գրագէտներուն համար կը գրէ. Բայց քանզի անգէտք էին մերում արուեստի, ի բազում մասանք թերացեալ զորն գտանէր: Պատ. Գ. ԿԱ.